یادداشت

اقدام‌های «راه‌گشا» یا «چاه‌گشا»!؟

محمد رضا رسولی

بازار سرمایه در ماه‌های اخیر بارها شاهد تصمیم‌های لحظه‌ای مسئولان سازمان بورس بوده است. زمانی که بازار سرمایه در گذر نوسانات خود دچار افت می‌شود، مدیریت بورس دخالت می‌کند. اما دخالت‌های بی‌ثمری که این مدت انجام شده نه‌تنها به نفع سهام‌داران تمام نشده بلکه باعث زیان بیشتر آنان نیز شده است. با تغییرات دامنه نوسان تصمیم‌گیرندگان امیدوار بودند بازار به شرایط پایدار برسد و راه‌حل برون‌رفت از وضعیت فعلی را در دامنه نوسان نامتقارن می‌دیدند ولی درحال‌حاضر می‌توان با اطمینان گفت که تغییر دامنه نوسان نه‌تنها کمکی به بازار سرمایه نکرده بلکه باعث کاهش محسوس ارزش دادوستدها و به دنبال آن از بین رفتن نقدشوندگی سهام نیز شده است. با اعمال قانون جدید در دامنه نوسان روزبه‌روز به ارزش صف فروش‌ها افزوده و از میزان ارزش معاملات خرد کاسته شده است. درحال‌حاضر کمبود نقدینگی در بازار موج می‌زند و مشکل اصلی کمبود خریدار است. کارشناسان بر این باورند که در شرایط کنونی، این‌گونه اقدام‌ها مانند مسکنی است برای بهبود درد کوتاه‌مدت که بیماری را درمان نمی‌کند و شبیه تجویز جراحی زیبایی برای بیمار مبتلا به سرطان است. بر کسی پوشیده نیست که مشکل اصلی بازار سرمایه این دست از اقدامات مقطعی و نمایشی که درواقع برای آرام‌کردن افکار عمومی انجام می‌شود، نیست و همه این اتفاق‌ها نشان از تأثیر عوامل بیرونی بر بازار است. از لحاظ بنیادی و ارزندگی، بازار در بهترین حالت خود قرار دارد. از لحاظ تکنیکالی هم اکثر سهام در کف قیمتی خود قرار دارند ولی نکته مهم قانع‌نشدن سهام‌داران برای خرید سهام است. به اعتقاد کارشناسان مشکل این روزهای بازار سرمایه بحران اعتماد است. سیاست‌های نادرست باعث نگرانی سهام‌داران در بازار سرمایه شده است و مردم بر این باورند بازارِ دستوریِ قرمز، فقط با همان حالت دستوری، مجدد سبز می‌شود! درواقع ترس سهام‌داران از تصمیمات و مهندسی یک‌طرفه دولت در بورس باعث شده بازار سرمایه همچنان در مدار نزول قرار داشته باشد و تا زمانی که این ترس برطرف نشود، نمی‌توان انتظار مثبتی از آینده بورس داشت؛ ترسی که هر مثبت و تعادلی را فرصت خروج می‌داند و در این میان، مسئولان سازمان بورس هر روز یک قانون جدید برای بازار سرمایه وضع می‌کنند؛ درحالی‌که به اعتقاد کارشناسان در شرایط کنونی هرگونه اقدام نسنجیده احتمال ضربه‌زدن به بازار بورس را در پی خواهد داشت و نتیجه اینکه باید نظارگر خروج سرمایه از بازار بورس و روان‌شدن نقدینگی به بازارهای غیرمولد، دلالی و موازی بود. بازار سرمایه در ایران، بازاری کاملا حمایتی است. حدود ۸۰ درصد از سهام شرکت‌های بورسی در تملک حقوقی‌ها است که به‌طور عمده وابسته به دولت و نهادها و شرکت‌های دولتی و خصولتی هستند. بنابراین ما با یک بورس دولتی مواجه هستیم و موضوع حمایت از بازار سرمایه از سوی دولت، انتظاری غیرمنطقی نیست. ضمن اینکه دولت به مردمی که امسال با ورود به بازار سرمایه پول خود را به این بازار تزریق کرده‌اند، به شدت مدیون است. شایسته است مسئولان دولت هرچه سریع‌تر «تدبیر» کنند و به فکر درمان واقعی و ریشه‌ای مشکل بازار سرمایه که همانا بحران اعتماد است باشند تا بلکه از این طریق بتوان «امید» را به بازار سرمایه بازگرداند.

گذر

آغاز تولید انبوه اسپوتنیک ۵ از فروردین‌ماه با همکاری شرکت ایرانی

● **ایلنا:** نایب‌رئیس کمیسیون اقتصاد سلامت اتاق بازرگانی تهران اظهار کرد: یک واحد تولیدی داخلی مقدمات همکاری با طرف روسیه را انجام داده و از فروردین تولید انبوه اسپوتنیک ۵ شروع خواهد شد. درواقع این همکاری به‌صورت تولید مشترک است و کیفیت اصلی حفظ می‌شود. ناصر ریاحی در مورد تأثیر روی‌کارآمدن بایدن بر تسهیل واردات دارو گفت: با آمدن بایدن هم هیچ تغییری در وضعیت صورت نگرفته است. تحریم‌ها هنوز وجود دارند و ارز کافی هم به دلیل عدم فروش کافی نفت، که ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی برای دارو از آن محل است، وجود ندارد. خصوصا در پاییز، تخصیص ارز ناکافی بود و بخشی هم که تخصیص دادند، عملیاتی نشد؛ اجبارا بعد پنج یا شش ماه، ریال شرکت‌ها به ایشان عودت شد. نایب‌رئیس کمیسیون اقتصاد سلامت اتاق بازرگانی تهران در مورد فعالیت شرکت‌های خصوصی در واردات واکسن کرونا گفت: چند شرکت پیشنهادهایی از چین و هند داشتند و چون تصمیم دولت و وزارت بهداشت درحال‌حاضر واردات توسط بخش دولتی است و البته در تمام جهان هم همین‌طور است، بنابراین پس از تأیید وزارت بهداشت توسط هیئت امنای ارزی انجام خواهد شد.

درگاه‌های ارائه‌دهنده رمزارز مسدود می‌شود

محدودیت‌های تازه برای رمزارزها در ایران

شرق: روزهای منفی بازار بورس ایران، احتمال هجوم برخی سرمایه‌گذاران به سمت بازارهای ارز مجازی و خرید و فروش بیت‌کوین را افزایش داد و حالا این موضوع به نگرانی مسئولان هم تبدیل شده است. این نگرانی البته در روزهای گذشته به محدودیت‌های بیشتر برای رمزارزها منجر شد و یک روز پس از اعلام غیرقانونی‌بودن این بازار در ایران حالا قرار است که درگاه‌های ارائه‌دهنده رمزارز مسدود شود.

محدودیت تازه چیست؟

در روزهای گذشته هر خبر تازه درباره بازار رمزارز در ایران به یک محدودیت منتهی شد و حالا دراین‌باره هم خبری تازه منتشر شده است: مسدودکردن درگاه‌های پرداخت. پیش‌تر و در روزهای گذشته مسئولان بانک مرکزی بر ممنوعیت معامله رمزارز بین افراد طبق قانون شورای عالی مبارزه با پول‌شویی و مصوبه هیئت دولت در سال ۹۸ تأکید کردند و در این راستا شرکت شاپرک به پرداخت‌یارها اعلام کرد که درگاه‌های الکترونیکی که کسب‌وکارهای غیرمجاز از جمله رمزارز ارائه می‌کنند، مسدود خواهند شد. با توجه به اینکه طبق گفته مسئولان بانک مرکزی براساس قانون شورای عالی مبارزه با پول‌شویی و مصوبه هیئت دولت در سال ۹۸ مبادله رمزارزها مانند بیت‌کوین در ایران ممنوع است، در این راستا دو روز پیش مرکز ملی فضای مجازی اعلام کرد که سایت‌های خریدوفروش بیت‌کوین مجوز ندارند. از سوی دیگر، همتی، رئیس بانک مرکزی کشور هم مطرح کرده بود که قرار است کسانی که رسمی رمزارز استخراج می‌کنند، بتوانند برای واردات از آن استفاده کنند و مبادله رمزارزها بین یکدیگر مجاز نیست؛ بنابراین مبادله رمزارزها تنها برای استخراج رسمی رمزارز در جهت واردات بلامانع است، اما معامله این نوع ارز بین افراد ممنوع است. این اخبار در حالی است که عده زیادی از سرمایه‌گذاران در بورس به سمت بازار رمزارزها حرکت کرده‌اند، در این رابطه رئیس مرکز ملی فضای مجازی به ایسنا گفته که شیب صعودی قیمت رمزارزها را به‌هیچ‌وجه نمی‌توان تضمین کرد و ورود افراد به این حوزه به‌عنوان ثروت‌اندوزی و خروج سرمایه از کشور، به صلاح کشور نیست. علاوه بر این و پس از اعلام این محدودیت‌ها، شرکت شاپرک در نامه‌ای به پرداخت‌یاران و پذیرندگان پشتیبانی‌شده در نظام پرداخت کشور اعلام کرد که ضروری است ضمن دقت در رعایت مستمر عدم ارائه خدمت به کسب‌وکارهای نامتعارف و خلاف قوانین جمهوری اسلامی ایران، بلافاصله پس از دریافت این نامه نسبت به قطع خدمات پرداخت الکترونیک به پذیرندگان پشتیبانی‌شده که کالا یا خدمات مغایر با قوانین جمهوری اسلامی ایران و الزامات بانک مرکزی ارائه می‌کنند (مانند و نه محدود به فروش رمزارز، فروش VPN، سایت‌های شرط‌بندی و قمار و...) اقدام و نتیجه را به شرکت شاپرک اطلاع‌رسانی کنند. علاوه‌براین همین دو روز پیش هم مرکز ملی فضای مجازی درباره خریدوفروش بیت‌کوین اطلاعیه‌ای صادر کرد و گفت سایت‌های خریدوفروش بیت‌کوین مجوز ندارند. مرکز ملی فضای مجازی اعلام کرده بود که رمزارزهایی مانند بیت‌کوین از هیچ‌گونه پشتوانه و تضمینی برخوردار نیستند و همچنین تاکنون تصمیمی برای اعطای مجوز به درگاه‌ها و سایت‌های فعال خرید و فروش رمزارزها و بیت‌کوین در کشور گرفته نشده است. در این اطلاعیه آمده بود که با توجه به عرضه انواع رمزارزها در فضای مجازی و مواجه‌شدن بسیاری از افراد با تبعات منفی و مشکلات متعدد به‌وجودآمده در این زمینه، مرکز ملی فضای مجازی اعلام می‌کند که این نوع شبه‌دارایی‌ها از هیچ‌گونه پشتوانه و تضمینی برخوردار نیستند و علاوه بر آن به‌طور دائم دچار نوسانات قیمتی خارج از مناسبات اقتصادی متعارف شده و بیم ازدست‌رفتن ثروت و دارایی خریداران همواره وجود دارد. در این اطلاعیه همچنین آمده بود در کنار این موارد، گزارش‌های فراوانی از طرف مردم و نهادهای نظارتی در زمینه سرقت و کلاهبرداری در این بازار وجود دارد که بررسی آنها مؤید سیر صعودی فعالیت‌های مجرمانه در این زمینه است. حضور بازی‌گران و عوامل فعال ناشناخته و غیرقابل شناسایی در بازار خرید و فروش این نوع شبه‌دارایی‌های فاقد پشتوانه، موجب شده این فضای خرید و فروش بسیار غیرقابل اعتماد شود و قدرت هرگونه پیگیری برای جبران زیان‌های احتمالی و ارائه اسناد و ادله، از نهادهای حمایتی و صیانتی مرتبط با حفظ حقوق مردم سلب شده است. مرکز ملی فضای مجازی با اعلام اینکه فعالیت در بازار این نوع ارزهای دیجیتالی شفاف نیست، عنوان کرده بود «علاوه بر خروج سرمایه از کشور، هیچ نشانه‌ای از وجود سازوکارهای حفظ دارایی‌های مردم توسط گردانندگان پشت پرده آنها ارائه نشده است، ازاین‌رو اکیدا توصیه می‌شود همگان در این زمینه احتیاط‌های لازم را به خرج دهند و در دام تبلیغات سوداگران این بازار غیرشفاف نیفتند». در این اطلاعیه تأکید شده بود که «تجربه ازدست‌رفتن دارایی‌های مردم در جریان‌های مشابه مانند شبکه‌های هرمی در کشور و دنیا وجود دارد و انتظار می‌رود همه نهادها و صاحبان رسانه، مسئولانه نسبت به آگاهی‌بخشی صحیح به شهروندان تلاش کنند. در این زمینه تأکید می‌شود تاکنون هیچ‌گونه تصمیمی برای اعطای مجوز به درگاه‌ها و سایت‌های فعال خرید و فروش رمزارزها و بیت‌کوین در کشور گرفته نشده و لازم است همگان مراقبت‌های لازم در این زمینه را به عمل آورند».

ثروت‌اندوزی با بیت‌کوین به صلاح کشور نیست؟

در کنار این اخبار که از محدودیت برای رمزامرزها حکایت دارد، همین دیروز هم دبیر شورای عالی فضای مجازی اعلام کرد که شیب صعودی قیمت رمزارزها را به‌هیچ‌وجه نمی‌توان تضمین کرد و ورود افراد به این حوزه به‌عنوان ثروت‌اندوزی و خروج سرمایه از کشور، به صلاح نیست. این موضوع در حالی است که بازار رمزارزها این روزها و در شرایطی که افراد از بورس روی‌گردان شدند، داغ شده و به نظر می‌رسد بخشی از سرمایه مردم به سمت ارزهای دیجیتالی رفته است. البته موضوع استخراج بیت‌کوین پیش از این و هم‌زمان با آلودگی هوا و تاریکی‌ها هم مطرح بود، اما اکنون خرید و فروش این رمزارز به‌عنوان روشی برای سرمایه‌گذاری باب شده و این موضوع واکنش مسئولان را هم به دنبال داشته است که معتقدند رمزارزها بازار پرنوسانی دارند و نه‌تنها تضمینی برای ادامه روند صعودی آنها نیست بلکه منجر به خروج ارز از کشور می‌شوند. مرکز ملی فضای مجازی به‌تازگی در اطلاعیه‌ای اعلام کرد رمزارزهایی مانند بیت‌کوین از هیچ‌گونه پشتوانه و تضمینی برخوردار نیستند و همچنین تاکنون تصمیمی برای اعطای مجوز به درگاه‌ها و سایت‌های فعال خرید و فروش رمزارزها و بیت‌کوین در کشور گرفته نشده و لازم است همگان مراقبت‌های لازم در این زمینه را به عمل آورند. در این راستا «ابوالحسن فیروزآبادی» در گفت‌وگو با ایسنا با بیان اینکه ارزهای دیجیتال بحث مفصلی دارد، اظهار کرد: «اینکه ارز دیجیتال تولید کنیم یک موضوع است، ارز دیجیتال به‌عنوان ابزار مبادله یک موضوع است و اینکه به‌عنوان ثروت‌اندوزی و سرمایه‌گذاری به آن نگاه کنیم، یک موضوع دیگر است. فعلا در کشور ما، تولید و استخراج رمزارزهای جهان‌روا به‌عنوان یک فرایند مثبت درحال ساماندهی است، در حوزه مبادله هم مقداری که به دورزدن تحریم‌ها کمک کند، باید مورد حمایت قرار بگیرد». او دراین‌باره ادامه داد: «اما این را که رمزارزها به‌عنوان راهی برای ثروت‌اندوزی باشند یا از اینکه از این وسیله بخواهند برای خروج سرمایه از کشور استفاده کنند، به‌هیچ‌وجه به صلاح کشور نمی‌دانیم. بانک مرکزی باید دراین‌باره ورود کرده و به نحوی این فضا را ساماندهی کند. مرکز ملی فضای مجازی هم کمک می‌کند که ما تسعیر معاملاتی و ساماندهی در بخش تولید داشته باشیم اما به‌هیچ‌وجه سرمایه‌های ما از بازار بورس و بخش‌های دیگر خارج نشود و به‌صورت ثروت‌اندوزی به آن نگاه شود». رئیس مرکز ملی فضای مجازی با بیان اینکه بازار رمزارزها بسیار ناپایدار است، گفت: «رمزارزها مدتی در شیب صعود بوده و ممکن است مدتی هم در شیب سقوط قرار بگیرد و مردم به پولشان احتیاج داشته باشند و آن زمان به‌شدت متضرر می‌شوند. به‌هیچ‌وجه نمی‌توان تضمین کرد که همیشه شیب قیمت رمزارزها صعودی است، همیشه نوسان داشته، نوسان‌های زیادی هم داشته، وقتی هم که قیمت‌ها سقوط می‌کند، بعضا به مدت هفت ماه تا یک سال به حالت سقوط باقی می‌ماند، بنابراین اصلا توصیه نمی‌کنیم افراد وارد این حوزه شوند». این محدودیت‌ها درباره بازار رمزارزها و همچنین هشدار درباره قیمت بین‌کوین در حالی است که روند صعودی این بازار در ماه‌های گذشته به‌شدت خبرساز شده و بسیاری از ایرانیان که در بازار سرمایه متحمل ضرر شدند یا به این بازار روانه شده یا قصد تغییر فضای سرمایه‌گذاری دارند؛ این مهاجرت البته با نگرانی‌ها و هشدارهایی از سوی کارشناسان هم روبه‌رو شده که می‌گویند ورود بدون آگاهی به این بازارها می‌تواند ضرر و زیان فراوانی به‌همراه داشته باشد.

ادامه از صفحه اول

سازمان‌های بزرگ و بی‌توجهی به محیط زیست

برخی معتقدند که حیواناتی مانند سگ‌ها و گربه‌ها جزئی از این محیط زیست هستند و ما در قبال گرسنگی و بیماری آنها مسئول هستیم به دلیل اینکه از قرن‌ها پیش ما آنها را اهلی کرده‌ایم و این حیوانات همیشه در کنار ما زیست کرده‌اند و در حال حاضر ما در قبال آنها وظیفه اخلاقی داریم. برخی بر این نظر هستند که حیواناتی مانند سگ‌ها به‌هیچ‌وجه نباید در محیط‌زیست این‌چنینی وجود داشته باشند و باید از این اکوسیستم طرد شوند. غیر از این دوگانه‌انگاری مسئله مهم این است که سازمان‌ها هیچ برنامه و فعالیتی برای حیوانات اهلی در این محیط زیست ندارند و از نزدیک شاهد بوده‌ایم که بسیاری از این حیوانات بیمار یا گرسنه هستند و سازوکاری برای عقیم‌سازی جهت کنترل تعداد آنها یا درمان حیوانات بیمار وجود ندارد. بارها شاهد بوده‌ام که سگ‌ها در این سازمان‌ها و حتی دانشگاه‌ها به بیماری‌های پوستی دچار شده‌اند و به شدت رنج می‌کشند اما تنها سازوکار موجود طرد و به حال خود رها شدن است. سازمان‌ها و حتی دانشگاه‌ها که مساحت بسیاری دارند برای کاهش مسائل زیست محیطی ارتباط و تعاملی با سازمان محیط زیست یا نهادهای مدنی فعال در حوزه حمایت از حیوانات ندارند. تنها کاری که مدیران این مجموعه‌ها انجام می‌دهند تماس با شهرداری برای جمع‌آوری سگ‌ها است. جمع‌آوری حیوانات توسط پیمانکاران شهرداری که با بدترین شکل ممکن انجام می‌شود و بارها شاهد بوده‌ام که این کار کمتر از حیوان آزاری نیست. پیمانکاران شهرداری در کار عقیم‌سازی این حیوانات یا نگهداری از آنها ناتوان بوده‌اند و در نهایت حیوانات جمع‌آوری‌شده رها می‌شوند و به جای قبلی برمی‌گردند. شهرداری عدم تعهد اخلاق کاری پیمانکاران را مسئله اصلی می‌داند. صرف‌نظر از بحث مواجهه نادرست، اشتباه و غیر مؤثر شهرداری‌ها در عقیم‌سازی، نگهداری و درمان حیواناتی مانند سگ‌ها، ناتوانی سازمان‌ها و نهادها برای نگهداری محیط زیست چالش مهمی است. یکی از راه‌کارهای پیش‌روی سازمان‌هایی که فضای وسیعی دارند و بخشی از این فضا دارای اکوسیستم حیوانی است نهادسازی درون مجموعه خودشان است. این سازمان‌ها لازم است علاوه بر واحد فضای سبز مرکز یا مجموعه‌ای به‌عنوان حفظ محیط زیست هم داشته باشند و کارشناسانی برای مواجهه درست با حیوانات که جزئی از این اکوسیستم هستند به‌کار گیرند. سازمان‌ها می‌توانند بخشی از فضای وسیعی که در اختیار دارند را برای درمان و نگهداری از حیوانات مریض و بیمار اختصاص بدهند و ارتباط منظم، منسجم و مستمری با محیط‌زیست و نهادهای مردمی و جامعه مدنی فعال در این زمینه داشته باشند تا شاهد وضعیت اسفناک حیوانات در این محیط‌ها نباشیم. شاید پرداختن به مسئله حیوانات در زمانه‌ای که انسان‌ها دچار مشکلات و مسائل زیادی هستند عجیب به نظر برسد اما زندگی ما با زیست این حیوانات پیوند خورده است.

*جامعه‌شناس و استاد دانشگاه خوارزمی

خبر

افزایش ۴۱ درصدی قیمت گوشت قرمز نسبت به سال گذشته

● **شرق:** طبق اعلام مرکز آمار، گوشت قرمز تا بیش از ۴۱ درصد نسبت به سال گذشته افزایش قیمت را تجربه کرده است. در مدت اخیر بارها بازار گوشت قرمز دچار نوسان و افزایش قیمت بوده که به گفته فعالان این صنف، علت آن فاصله زیاد تولید تا مصرف آن است و ظاهرا واسطه‌ها باعث تنش در بازار می‌شوند. بررسی تازه‌ترین گزارش مرکز آمار از وضعیت گوشت قرمز نشان می‌دهد که گوشت گاو و گوساله در بهمن‌ماه امسال به‌طور متوسط هر کیلو ۱۱۱ هزار تومان قیمت خورده که حداقل ۹۰ هزار تومان و حداکثر ۱۲۶هزارو ۷۰۰ تومان برای آن ثبت شده است. قیمت گوشت گاو و گوساله در بهمن‌ماه سال گذشته به‌طور متوسط ۷۸هزارو ۸۰۰ و در دی‌ماه امسال ۱۰۷ هزار تومان گزارش شده بود. بر این اساس، قیمت گوشت گاو و گوساله نسبت به دی‌ماه ۳.۵ و در مقایسه با بهمن سال گذشته ۴۱.۵ درصد گران شده است. اما بررسی وضعیت گوشت گوسفند نشان می‌دهد که این محصول در بهمن‌ماه به‌طور متوسط ۱۲۳ هزار تومان فروش رفته که حداقل قیمت ۹۶هزارو ۶۰۰ و حداکثر آن ۱۳۷ هزار تومان بوده است.

سود ۲۵ درصدی سهام زیر ۱۰ میلیون تومان

● **ایسنا:** شورای عالی بورس در جدیدترین تصمیمات خود سناریوی جدیدی را برای حمایت از سهامداران خرد در نظر گرفته و به این سهامداران وعده بازدهی ۲۵درصدی داده است اما به شرط و شروطی! طبق اعلام سازمان بورس، «سهامدارانی که در تاریخ ۱۲ اسفندماه ارزش پورتفوی آنها ۱۰ میلیون تومان یا کمتر است و ورود آنها به بازار سرمایه در سال جاری تا به امروز اتفاق افتاده است، بتوانند روی پورتفوی سهام خود نوعی ضمانت حداقل بازدهی از صندوق توسعه دریافت کنند. پورتفوی مورد محاسبه برای این افراد مشتمل بر سهام، واحدهای صندوق‌های با درآمد ثابت و صندوق‌های سهامی و به‌طورکلی اوضاع اوراق بهادار بازار سرمایه خواهد بود که اگر ارزش آن ۱۰ میلیون تومان یا کمتر باشد، صندوق توسعه بازار، این حمایت را در قالب یک اختیار فروش برای این دسته از سهامداران روی کل پورتفوی‌شان و برای تاریخ انتهای اردیبهشت ۱۴۰۱ قائل می‌شود.